د حقونو ماجرا: اسلام او ښځه

(یوه تنقیدي کتنه)

لیکوال: رحمت شاه فراز

۱) سریزه:

حق څه شی دی؟ د حق سرچینه څه ده؟ حق د چا له لوري چاته ورکول کېږي؟ دا خبره څه معنا لري، چې دا زما یا ستا حق دی؟ د حق سرچینه څه شی ده؟ په ټولنه کې د حق په اړه دود شوی نظر تر کومه برېده سم دی؟ آیا دین د حقونو سرچینه کېدلی شي؟ آیا د یو چا یا یو څه پر حق بانديې بل څوک واک او تسلط درلودلی شي؟

په دغه لنډه لیکنه کې په همدې پورتنیو پوښتنو خبرې شوې. د پخوا برخلاف، په یوویشتمه پېړۍ کې د حقونو پر سر شخړو او احتجاجونو ډېر زیات زور نیولی. که یوې خوا ته په لویدیځه نړۍ کې د ښځو له لوري د کار او مقام مساوي حقونو لپاره غږ پورته کېږي، نو ورسره د همجنسبازانو او نورو جنسونو له لوري هم وخت په وخت لاریونونه کېږي او په ډېر ټینګار سره یې د خپلو حقونو د غوښتلو نعرې لوړېږي. د حقونو غوښتلو ماجرا اوسمهال اسلامي هېوادونه هم ښکېل کړي او د دغو سیمو بانفوذه طبقې یې اندېښمنې کړې دي. په اسلامي هېوادونو کې د حقونو [illegible] کار [illegible] مقام او [illegible] اش ډېره پراخه ده او په ځان کې د زړه[illegible] و بې [illegible] نه [illegible] ونه [illegible] حجاب پر سر ناندرۍ، د خپل بدن په تړاو د تصمیم واک او دا ډول ګڼ نور اړخونه را نغاړي.

د لویدیځو هېوادونو بالعکس، په اسلامي هېوادونو کې یوه لویه لانجه د حقونو د سرچینې په اړه ده. هغه طبقه چې ځان مظلوم او خپل حقونه خوړل شوي ویني، د حقونو لپاره په یوه سرچینه زور ورکوي، خو په مقابل کې یې په بانفوذه طبقې سربېره، حاکم مذهبي فکر او ملی تصور د یوې بلې سرچینې په اړه وعظونه کوي. د سرچینې پر سر دغه ښنتیز اختلاف، د دې سبب شوی، چې د دواړو لوریو ترمنځ یو واحد بستر ته لاره نه هوارېږي او دغه ربړه د هوارېدو پر ځای ورځ تر بلې پسې زور نیسي.

په دې ټوله زمینه (context) کې ډېر د افسوس ځای دا دی، چې په دغه برخه کې د بصیرت او قلم څښتنان پټه خوله پاتې دي او د دې زړورتیا (او هڅه) نه کوي، چې د دغه موضوع تل ته ورشي او دواړه لوري د استدلال او ښنسټ- سپړنې له لارې ۍاده کړي او خپلو تېروتنو ته یې متوجه کړي.

د دې چوپتیا یو لوی لامل، له دې موضوع سره ژور ټولنیز حساسیت هم کېدلی شي.

د حق مفهوم: د حق د تعریف او پېژندنې له ګڼو لارو څخه یوه اسانه یې دا ده، چې وګورو، دغه کلمه موږ په خپلو ورځنیو خبرو اترو کې په کومه معنا استعمالوو. د دغو خبرو په تجزیه موږ د حق په اړه یوه واضح تصور او مفهوم ته رسېدلی شو. دا چې پر حق تیوریکي او نظري بحث [illegible] د حق په رښتيني [illegible] کل [illegible] پوهوي نو [illegible] ه یاد شوي پرېکټیکل میتود نه استفاده کوو.

موږ په خپلو عادي خبرو کې وایو چې، «دا زما حق دی.» د اروا پوهنې له مخې، ماشوم د خپل ژوند په لومړنۍ دوره کې ځانغوښتونکی وي او «دا زما دی» تر ډېر اورېدل کېږي. ماشوم په دغه دوره کې حق نه پېژني، خو آیا یو څه د ځان ګڼل د خپل حق غوښتنې غږ نه دی؟ د ماشوم خبره له هغه شي سره د عاطفي تړاو (یا ممکن د حسد) په بنیاد شوې وي،

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو حق په عاطفه پورې تعلق نه لري، بلکې يوازې يو عاقل موجود د «حق» غوښتنه کولی شي.

موږ چې وايو، «دا زما حق دی»؛ نو د دې خبرې معنا دا ده، چې موږ د يوه کار د کولو يا له يوه شي څخه د استفادې اجازه او واک په لاس کې لرو. د دې په مقابل کې چې موږ وايو، «دا د هغه حق دی»؛ نو له دې خبرې زموږ موخه دا وي، چې زه بايد هغه ته د يو څه د کولو يا له يو شي څخه د ګټې اخيستنې اجازه ورکړم او د هغه واک ته غاړه کېږدم.

د حق په هکله زموږ د ورځنيو خبرو يوه بله بېلګه دا ده چې، «زموږ حقونه خوړل شوي دي.» د دې خبرې عمومي معنا دا ده، چې موږ ته اجازه نه ده راکول شوې يا زموږ واک تروړل شوی دی.

موږ په خپلو خبرو کې دا هم وايو، چې «ستا حق هېڅ څوک هم نه شي خوړلی.» په دې ځای کې موږ د حق څښتن ته يو داسې څه منسوب کوو، چې هغه «يو څه» د ده د حقونود خوړل کېدو مخه نيسي.

خو کله چې موږ په خپله ورځنۍ محاوره کې دا خبره اورو چې، «حق ورکول کېږي نه، بلکې اخيستل کېږي.» نو په دې ځای کې داسې برېښي، چې د حق د ترلاسي جګړه بايد پخپله د حق څښتن (مستحق/right-holder) وکړي او هغه «يو څه» بل څه نه دي، بلکې پخپله هغه مستحق شخص (واحد/entity) ده.

له پورتني بحث او تحليل څخه يو واقعيت پوره روښانه کېږي، چې د حق سرچينه له انسان څخه بهر ده، ځکه موږ چې اجازه غواړو، يا دا منو چې حق خوړل کېدلی هم شي او يا د حق د ترلاسي لپاره جګړې ته لاس اچولی شو، نو دا په دې معنا ده، چې د حق سرچينه «مقابل لوری» يا «بل» ده.

د حق تيوريکي او نظري بحث راته وايي، چې حقونه په دوه ډوله دي:

يو طبيعي حقونه دي، مثلاً د ژوند حق؛ دغه حق يوه ژوندي موجود ته د فطرت له خوا ورکول شوی. د دې برعکس، موږ قانوني (حقوقي) حقونه لرو، چې هغه د قوانينو او حقوقي سيستم له لوري راکول کېږي، لکه د رايې اچونې حق. په دې دواړو ډولونو کې بيا هم وينو، چې حق «راکول کېږي»، يعنې زموږ خپله شتمني نه ده، بلکې «مستعار» شی دی، چې يو وخت رانه اخيستل کېدلی شي.

په دې ځای کې مهمه او زموږ په بحث پورې اړوند پوښتنه دا ده، چې څوک (يا څه) موږ ته حقونه راکوي او څوک دا «اجازه او واک» لري، چې بېرته يې رانه واخلي؟

د دې پوښتنې د ځواب لپاره بايد د حقونو په سرچينو وغږېږو.

الف) تاريخي بستر

حقونه د لومړني انسان له پيدايښت سره هم مهاله نه دي رامنځته شوي، بلکې د تاريخ په بستر کې منل شوي او چې بشري تاريخ را مطالعه کوو، نو ورسره د حقونو تدريجي منځته راتګ هم پکې احساسولی شو. د حق مسئله هغه وخت را پورته کېږي، چې کله موږ «يو کار» يا «يو څه» پخپل زيان يا ګټه وينو. په دې ځای کې به يوه مثال ته تم شو. له احمد سره يو بوتل اوبه دي. احمد چې اوبه څښي، تنده يې ماتېږي او په دې ډول ګټه ورته رسوي، نو احمد اوبه د ځان حق ګڼي. دې ته له يوه بله اړخه هم ګورو، محمود د احمد پر اوبو بريد کوي. د دغه بريد په نتيجه کې احمد ته زيان رسېږي، نو له همدې امله احمد تل د خپل بوتل په تړاو وايي، چې «دا زما حق دی.»

داسې نه ده، چې د يوه کار يا يوه شي تصور چې رامنځته شوی، نو ورسره د هغه کار يا شي حق هم منل شوی دی. د

(c) ketabton.com: The Digital Library

«رايې اچونې» تصور ممکن د انسان له وجدان، فردي تعقل، ټولنيز تعقل او يا د تاريخ په بستر کې رامنځته شوی وي، خو د رايې اچونې «حق» د دې تصور لـه رامنځتـه کېدو سره هم مهاله نه دی منل شوی، بلکې په وروسته وختونو کې دې ته غاړه ايښودل شوې، چې «رايه اچونه» د ټولنې د يوه فرد سالم حق دی.

ب) نړيوال کنوانسيونونه:

د بشر يو شمېر حقونه، د تاريخي بستر په اوږدو کې، په نړيوالو کنوانسيونونو او نړيوالو تعهدليکونو او قراردادونو کې منظور شوي دي. هر انسان ازاد خلق شوی دی، هېڅ څوک د چا غلام نه دی. په دې اساس، انسان په خپلو کړنو کې هم ازاد دی او ممکن د همدې ازادۍ له مخې، انسان له نن نه زرګونه کاله پخوا په دې پوه شوی وي، چې د بيان ازادي د ده/دې په ګټه يا زيان ده او په دې اساس، يو حق يې دی. خو د يوه بشري حق په حيث، د بيان ازادۍ د حق منل کېدو تاريخ ډېر زوړ نه دی.

ج) نړيوال دود او دستور:

يو شمېر بشري حقونه چې يو وخت يې د نړيوالو ټولنيزو دودونو او دستورونو بڼه درلودله، نن ورځ په نړۍ کې د سالمو حقونو په توګه منل شوي دي. په دغه سرچينه کې د يوې ټولنې ملي دود، دستور، کلتور او فرهنګ هم راتللی شي؛ او په يوه ټولنه کې يو دود، يا د يوه دود يوه اطلاقي برخه د حق په ډول منل کېدلی شي. له دغه اړخه که وګورو، نو پخپله يو ملي دود او دستور د يوې ټولنې لپاره او بالمقابل يو نړيوال دود او دستور د نړۍ لپاره د يوه حق حيثيت لرلی شي، ځکه هر دود ټولنې يا نړۍ ته ګټه او يا زيان رسوي.

له پورتنيو دريو سرچينو پرته، هر هغه څه چې پر بشري حقونو غرېږي، هغه يوازې د يوه حق د روښانوونکي او واضحوونکي حيثيت درلودلی شي، خو د حق سرچينه نه شي کېدلی؛ د بېلګې په ډول، يوه اخلاقي تيوري، سياسي فلسفه، انفرادي تفکر، الهامي او غيرالهامي اديان، مذهبي ارشادات او داسې نور د يوه حق مثبت او منفي يا ښه او بد اړخونه روښانه کولی شي، خو د حقونو په ليست کې کمونه يا زياتونه نه شي کولی.

د دې يو لوی لامل دا دی، چې د حق د تسليمولو پر مهال دا نه کتل کېږي، چې دغه حق له يوې اخلاقي تيورۍ يا اخلاقياتو سره همغږي/ټکر لري او که نه، بلکې حق د ګټې او زيان په معيار منل کېږي.

که محمود له تندې مري، نو ممکن اخلاقي تيوري راته ووايي، چې احمد بايد خپلې اوبه محمود ته ورکړي، خو د حقونو فلسفه راته وايي، چې دا پرېکړه په بشپړ ډول د احمد په واک کې ده، چې خپلې اوبه محمود ته ورکوي او که نه.

د اسلام مفهوم: په دغه ليکنه کې له اسلام څخه زموږ مطلب، قرآن کريم او سنت دی. قرآن کريم، د الله تعالی اخري کتاب دی، چې په خپل پيغمبر حضرت محمد ص يې نازل کړی. سنت له آدم څخه تر محمد ص او بيا د تر نن ورځې مسلمانانو پورې د تواتر په ډول را نقل شوی شريعت دی.

له قرآن او سنت پرته، اجماع او قياس په دين باندې د پوهېدو لپاره له ګڼو لارو څخه دوه لارې دي، چې په دې ځای کې د اړتيا په صورت کې ممکن له اجماع او قياس څخه يوازې د پوهاوي وړ آلې په ډول استفاده وشي.

د ښځې مفهوم: ښځه يو ازاد او خپلواک مخلوق دی، چې فطرت له خپلو خصوصياتو او ځانګړنو سره خلق کړی. د خپلو ګڼو مشترکو ځانګړنو له مخې، ښځه د بشري نوعې يو ډول يا بڼه ده او د ګڼو جنسونو په ډله کې د نارينه د جنس ضد يا مقابل جنس ده او د نارينه په څېر، له نورو جنسونو سره يو شمېر مشابهتونه او اختلافات لري. د تېرې جملې يوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بله پایله دا هم ده، چې ښځه د بشر د ګڼو جنسونو په منځ کې یو جنس دی.

ښځه د بشري نسل د تکثیر طبیعي او فطرتي وسیله ده، چې په دغه برخه کې نارینه هم د یوې وسیلې رول لري. د بشري نسل د تکثیر لپاره له ګڼو لارو استفاده کېدلی شي، خو ښځه یې طبیعي وسیله ده او بله دا چې د نارینه له شتون پرته ښځه په یوازې ځان دا کار نه شي کولی.

۲) د ښځو حقونه

«د حق مفهوم» تر عنوان لاندې بحث کې موږ دې نتیجې ته ورسېدلو، چې د حقونو سرچینې درې دي؛ تاریخي بستر، نړیوال کنوانسیونونه او نړیوال دود او دستور. په دې اساس، د بشري نوعې د هر جنس حقونه به هم له همدې درې ادرسونو ټاکل کېږي او د حق ورکونې، غوښتنې او تروړنې یوازیني ادرسونه همدا درې دي؛ په دې معنا چې که ښځې ته حق ورکول کېږي، نو له همدې درې ادرسونو به ورکول کېږي، که ترې اخیستل کېږي، نو یوازې یاد درې ادرسونه یې ترې اخیستلی شي او که یې ښځه غوښتنه کوي، نو باید همدې درې ادرسونو ته مراجعه وکړي.

د دې ترڅنګ، موږ په خپل بحث کې دا هم وویل، چې له یادو درې سرچینو پرته، بله هره اخلاقي تیوري، سیاسي فلسفه، الهامي او غیرالهامي ادیان او داسې نور یوازې د حقونو د تفسیر او تبیین په توګه رول لوبولی شي. له بده مرغه، د اسلامي هېوادونو یوه لویه بدمرغي دا ده، چې په هغو کې اسلام یا مذهبي فکر هم د حقونو سرچینه ګڼل کېږي او د هر دوهم عالم له خولې دا خبره اورېدل کېږي، چې اسلام ښځو ته پلانکي او پلانکي حق ورکړی. دغه راز، یو لوی شمېر دیني علماوو خپل ګرانبیه وخت په دې ضایع کړی، چې د اسلام په مصادرو کې د ښځو حقونه ثابت کړي. د دغو علماوو په دغو پنډو کتابونو کې یوازینی استعداد دا لیدلی شو، چې د تأویلاتو او تعبیراتو په مټ یې یو آیت یا د حدیث یوه برخه په داسې ډول تاو کړې او مروړلې وي، چې عام لوستونکی د لیکوال استعداد ته ګوته په غاښ پاتې وي.

د موضوع له حقیقت او واقعیت څخه ناخبره دغه علماء هېڅ کله د دې موضوع په اساس او بنسټ پسې سر نه ګرځوي، بلکې هغه څه چې مخې ته یې پراته وي او له اسلافو ور پاتې وي، هماغه په یوه نوې بڼه او نوي رنګ کې تر خپلو تنبلو لوستونکو پورې رسوي او په بدل کې یې د شهرت، نوم او پیسو په بڼه امتیازات ترلاسه کوي.

خو که د دغو علماوو لیکنو ته یوه حقیقت پسندانه کتنه وشي، نو د ځیرک لوستونکي لپاره د وخت له ضیاع او په ځینو مقاماتو کې د خندا وړ خبرو پرته بل هېڅ هم نه لري.

قرآن کریم هېڅ کله دا ادعا نه ده کړې، چې انسان ته یې پلانکی او پلانکی حق ورکړی دی او یا یې یو حق نه دی ورکړی؛ بلکې دا یوازې د همدې علماوو تأویلات دي، چې د عامو لوستونکو اذهان یې په زهرو لړلي دي. د قرآن کریم ویناوال، الله تبارک و تعالی، له دې ډېر سپېڅلی او لوړ دی، چې هغه څه چې په نړۍ کې ترمخ لا منل شوي او یا به په راتلونکي کې ومنل شي، د هغو په هکله لارښوونې وکړي.

د دغو علماوو د کاذبو تأویلاتو له کبله نن ورځ اسلامي ټولنې له دوو اړخونو له ناګزیره تباهۍ سره مخ دي، چې باید مخه یې ونیول شي:

لومړی، د تعریف شویو حقونو د تعریفونې تباهي:

دغو علماوو له قرآن کریم څخه د حقونو د استنباط لپاره یو داسې میتود کارولی دی، چې د هغه حتمي پایله دا راوځي، چې د حقونو نورې ټولې سرچینې باطلې دي او یوازینۍ سرچینه یې د دوی د تأویل او تفسیر دی. د دغه تأویل او تفسیر په نتیجه کې که ښځو ته حقونه ورکول کېږي او که بېرته ترې

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخیستل کېږي، نو ښځې یې باید په پټه خوله ومني او خپل غږ باید پورته نه کړي. دغه علماء چې د ښځو لپاره کوم حقونه له قرآن څخه استنباطوي، د هغو لیستې اوږد دی، خو موږ به یې یوازې پر یو څو ډولونو خبرې وکړو. د بېلګې په ډول، دوی وایي، چې اسلام ښځو ته د واده حق ورکړی او په مقابل کې یې نارینه ته د دې حق ورکړی، چې د ښځې د ولي یا سرپرست په توګه د هغې د واده بشپړ تصمیم په خپل لاس کې واخلي. حال دا چې، د واده حق تر اسلام مخکې هم ښځو درلوده. اسلام یوازې د واده لپاره یوه لاره وړاندیز کړې او د حقونو خبره یې په هېڅ مقام کې نه ده مطرح کړې.

په دغه لیستې کې یو بل عنوان په میراث کې د ښځو حق دی. د تاریخ یو عادي زده کوونکی هم پوهېږي، چې په میراث کې د ښځو د حق تصور په هره ټولنه او هر تمدن کې پالل شوی. د اسلام یوه لویه ښېګنه دا ده، چې د میراث د وېش لپاره یې یو نوی میتود بیان کړ. د دې هېڅ کله دا معنا نه ده، چې اسلام ښځو ته په میراث کې حق ورکړ، بلکې یو منل شوی حق یې روښانه او عملي کړ.

دغو علماوو په اسلام کې د ښځو د زدکړو او کار حق هم په ډېر زړه نا زړه ډول په خپلو کتابونو کې بیان کړی؛ د دې لامل دا دی، چې په قرآن کریم کې د ښځو د تعلیم په هکله اصلاً هېڅ یادونه نه ده شوې او د حیرانتیا ځای نه دی، چې د نارینه وو د تعلیم یادونه هم نه ده پکې شوې. د دې لامل دا دی، چې تعلیم او زدکړه د انسان یو داسې حق دی، چې د یوه الهامي کتاب یادونې ته اړتیا نه لري او الله تعالی، چې عالم او حاکم ذات دی، دغه ټکی له همدې امله نه یادوي. د اسلام تر راتګ له مخه لا، د ښځو او نارینه وو لپاره د تعلیم، زدکړو او کار حق منل شوی وو. خو که دغه علماء د قرآن کریم د تأویل او تفسیر پر مهال، یوازې د هغه مهال عربي ټولنه په نظر کې نیسي، نو دا که له یوې خوا د دوی تنګ نظري ښیي؛ نو

له بل لوري د تحقیق او څېړنې له میتودونو سره یې د نابلدتیا ښکارندویي هم کوي.

بل خوا، تر پیغمبر کېدو له مخه پخپله نبي کریم ص هم د یوې ښځې کارمند وو او رئیسه یې ښځه وه؛ نو دا څنګه امکان لري، چې له بعثت وروسته دې نبي کریم ص، حضرت خدیجې رض ته ووایي، چې اوس دې چې اسلام قبول کړ، نو د تجارت حق دې هم ومونده؟ آیا دا ډول خبرې د خندا وړ او د نبي کریم ص په نبوت پسې د ملنډو په معنا نه دي؟ (العیاذ باالله)

دویم، د نویو حقونو لپاره د نه ګنجایش تباهي:

هغه حقونه، چې د تأویلاتو او منطق په زور له قرآن کریم څخه استنباط شي، د دغو علماوو لپاره یوازې هماغه حقونه د مسلمو او ثابتو حقونو حیثیت لري. خو په نړۍ کې چې ورځ تر بلې نوي حقونه منل کېږي، د هغو پر مخ یې خپلې دروازې په بشپړ ډول تړلې دي، چې له هغې ډلې څخه د ښځینه او نارینه جنس ترڅنګ، د نرښځي (bisexual)، نارینه همجنس باز (gay)، ښځینه همجنس باز (lesbian) او جنس – بدل (transgender) جنسونه د یوه طبیعي واقعیت په توګه منل ښودلی شو.

اسلام بې له شکه د همجنس بازۍ خلاف دی او د دغو جنسونو ترمنځ جنسي روابط ناروا او حرام دي، خو د ټولنې د یوه واقعیت په توګه منل یې د اسلام د رښتیني روح یوه غوښتنه ده. د دغو جنسونو د نه منل کېدو یو لوی سبب د دوی ترمنځ د جنسي اړیکو حراموالی دی، خو هغسې چې د ښځینه او نارینه جنسونو ترمنځ د یو شمېر جنسي- روابطو د مخنیوي لپاره لارې چارې په نظر کې نیول شوې، په همدې ډول د دغو جنسونو روابطو ته هم یو مشروع چوکاټ او لاره جوړېدلی شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

LBGT (د يادو څلورو جنسونو لنډيز) يو داسې توپان دی، چې که پر وخت يې مخه ونه نيول شوه، نو ټوله ټولنه ورسره له منځه وړلی شي.

له دغه ډول نړيوالو واقعيتونو سترګې پټول، يا په زوره ځپل او يا له يوې مخې انکار ترې کول يو درد هم نه دوا کوي، بلکې يوه نوي چيلنج ته غاړه ورکول او يوې ستونزې ته حل لاره لټول علمي، عملي او عقلاني روشونه دي.

۳) پایله:

بشري حقونه د تاريخ په بستر، نړيوالو کنوانسيونونو او نړيوالو او ملي دودونو او دستورونو کې تعريفيږي. يوه اخلاقي تيوري، سياسي فلسفه، سياسي نظام، فردي تفکر، الهامي او غير الهامي اديان، ډله ييز تأويل او تفسير د حقونو سرچينه نه شي کېدلی. د دې ترڅنګ، هغه څه چې د بشري حقونو په توګه منل شوي، پر هغو هېڅ فرد، ډله يا بله معنوي اتارټي واک او صلاحيت نه لري، بلکې دغه قوانين چې له کوم ځايه تعريف شوي دي، د مسخه کولو واک او اجازه يې هم يوازې هماغه ادرسونه لري.

د ښځو کوم حقونه چې نن ورځ د اسلام پر مصادرو باندې د تکيې له مخې استنباط کېږي، په اصل کې د يو ډله جاهلو علماوو خپل ځاني تأويلات او تفسيرات دي، چې د اسلام له مصادرو سره هېڅ اړخ نه لګوي. د دغو تأويلاتو دوه تباه کوونکي نتايج دا دي، چې تعريف شوي حقونه له سره تعريفيږي، چې په دې ډول د هغو حقونو تاريخ، سرچينه او واک مسخه کېږي او د دغو حقونو واک يوې ډلې يا فرد ته په لاس کې ورځي، چې بيا به هره ښځه يوازې د تأويلاتو او تفسيراتو په زنځيرونو کې بندي وي. دوهمه تباهي يې دا ده، چې نويو حقونو ته ځای نه پاتې کېږي، چې په دې ډول له يوه اړخه له نړۍ سره زموږ اړيکه د تضاد په تار کې ښکېلېږي او له بله اړخه د يو لوی شمېر انسانانو حقونه تر پښو لاندې کېږي.

د ليکنې په پای کې د LGBT جنسونو په اړه خبره وشوه، چې دغه ډله بايد د ټولنې او طبيعت د يوه واقعيت په توګه ومنل شي او د هغوی روا حقونو ته دې نظام او ټولنه هلې ځلې وکړي. هغسې چې د نارينه او ښځينه جنس ترمنځ يو شمېر کړنې ناروا ګڼل شوې او د مخنيوي لپاره يې ډول، ډول لارې چارې طرحه شوې، په همدې ډول د LGBT لپاره هم پر يوه چوکاټ او سيستم کار کېدلی شي.

پای

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library